

امیر دودابی نژاد
معاون سابق ساتبا و سرپرست
کنونی پژوهشگاه نیرو

«دودابی نژاد»، معاون سابق ساتبا
و سرپرست کنونی پژوهشگاه نیرو تأکید کرد؛

شتاب چشمگیر توسعه تجدیدپذیرها در دولت چهاردهم

سیاست‌های تسهیل‌گر، باعث تحقق زودتر از موعد هدف برنامه
هفتم خواهد شد

همسایگان نیز باشد.

حالا بایاید نگاهی به روند عددی بیندازیم. در اوایل دهه ۹۰، وضعیت خیلی ابتدایی بود. سال ۱۳۹۰، کل ظرفیت نیروگاه‌های تجدیدپذیر و پاک ما حدود ۱۶۲ مگاوات بود که بیشتر بادی و برق‌آبی کوچک بودند. تا سال ۱۳۹۳ با گام‌های کوچک به ۲۱۱ مگاوات رسیدیم؛ هنوز سیاست خرید تضمینی پایدار و نظام تأمین مالی بانک‌پذیر شکل نگرفته بود. نقطه عطف اول از سال ۱۳۹۴ رقم خورد. با تثبیت سیاست خرید تضمینی و ایجاد نهاد متولی تخصصی، ظرفیت به ۳۱۰ مگاوات در ۱۳۹۴ و ۳۵۹ مگاوات در ۱۳۹۵ رسید و برای اولین بار موج مشخصی از ورود سرمایه‌گذاران خورشیدی و بادی شکل گرفت. از ۱۳۹۶ به بعد، با رشد نیروگاه‌های خورشیدی مگاواتی و پشت‌بامی، ظرفیت انباشته به ۵۱۲ مگاوات در ۱۳۹۶، ۶۴۳ در ۱۳۹۷ و ۷۷۴ مگاوات در ۱۳۹۸ رسید. هرچند شوک‌های ارزی، تحریم‌ها، نوسانات مقرراتی و وقفه در پرداخت‌ها باعث شد رشد پیوسته و سریع نباشد، اما با این حال تا سال ۱۴۰۰ به ۹۲۶ مگاوات رسیدیم. یعنی زیرساخت حقوقی و فنی بخش شکل گرفته بود و کشور آماده جهش‌های بعدی شد.

آنچه تصویر را دگرگون می‌کند، جهش دو سال اخیر است. ظرفیت در سال ۱۴۰۱ به ۱۰۴۷ مگاوات و در ۱۴۰۲ به ۱۱۶۰ مگاوات رسید، اما در پایان ۱۴۰۳ به حدود ۱۶۱۷ مگاوات و در پایان ۱۴۰۴ به حدود ۴۵۲۵ مگاوات رسید. یعنی در عمل، طی تنها سال ۱۴۰۴، ظرفیتی نزدیک به دو برابر ظرفیت تجمعی همه سال‌های قبل آن اضافه شده است. در این مقطع، خورشیدی سهم غالب رشد جدید را به خود اختصاص می‌دهد، نیروگاه‌های بادی و برق‌آبی کوچک نقش تکمیلی دارند و زیست‌توده نیز به‌صورت محدود اما رو به گسترش حضور پیدا می‌کند. این ارقام نشان می‌دهد که کشور از دوره رکود و حرکت میلی‌متری خارج شده و وارد فاز افزایش چندصد مگاواتی سالانه در تجدیدپذیرها شده است. هرچند هنوز با اهداف برنامه‌ای فاصله داریم، اما روشن است که هرگاه چارچوب قراردادی، تضمین تقاضا و دسترسی به زمین و شبکه تا حدی اصلاح شده، سرمایه‌گذاران به

سال گذشته معاون سابق ساتبا و سرپرست کنونی پژوهشگاه نیرو با اشاره به جهش ظرفیت تولید تجدیدپذیرها به برنامه‌های وزارت نیرو در این حوزه‌ها شامل افزایش نرخ سالانه خرید تضمینی، ایجاد پلتفرم‌ها و تجمیع‌کننده‌ها در توسعه نیروگاه‌های خورشیدی پشت‌بامی اشاره کرد. در این گفت‌وگو به این موضوعات و سایر جنبه‌های این برنامه کشور پرداخته‌ایم.

تأکید انجام شده ۲۵ درصد افزایش در مدت ۶ ماه رخ داده که حرکت بزرگی محسوب می‌شود و نویدبخش هدفگذاری کشور برای رشد این بخش در ادامه سال جاری و نیز سال‌های پیش‌رو است.

آقای دکتر، در ادامه بفرمایید که توسعه تجدیدپذیرها و استفاده از انرژی سبز در کشور را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

ایران از نظر پتانسیل طبیعی و جغرافیایی، واقعاً یکی از استثنای ترین کشورهای منطقه برای توسعه انرژی تجدیدپذیر است. اجازه می‌خواهم دقیق‌تر توضیح دهم. بخش عمده‌ای از سرزمین ما، خصوصاً نوار مرکزی، شرق و جنوب شرق، از تابش خورشید بسیار بالا، ساعات آفتابی طولانی و آسمان صاف در بخش بزرگی از سال برخوردار است؛ به‌گونه‌ای که در بسیاری از مناطق، تابش سالانه در سطحی است که احداث نیروگاه خورشیدی حتی با فن‌آوری‌های متعارف را کاملاً اقتصادی می‌کند. توزیع مکانی این پتانسیل هم‌زمان این امکان را می‌دهد که خورشید نه فقط به‌صورت متمرکز در صحراها، بلکه به‌صورت نیروگاه‌های پراکنده نزدیک مراکز مصرف، شهرک‌های صنعتی، معادن، چاه‌های کشاورزی و پشت‌بام‌های شهری مستقر شود و بخشی از بار شبکه سراسری و فشار بر تولید برق حرارتی را کاهش دهد. از سوی دیگر، ایران در چندین تونل باد، از منجیل و بینالود تا سیستان، کرمان، خراسان شمالی و سواحل جنوبی، دارای سرعت باد مناسب و ظرفیت بالقوه چند ده گیگاواتی است که می‌تواند در ترکیب با خورشید، یک سبد تولید متعادل روز و شب، فصلی و منطقه‌ای فراهم کند. افزون بر این، قرار گرفتن ایران در مرکز شبکه‌های منطقه‌ای بالقوه میان آسیای میانه، خلیج فارس، عراق، ترکیه و قفقاز، یعنی توسعه تجدیدپذیرها می‌تواند مبنای صادرات برق سبز و خدمات جانبی انرژی به

جناب «دکتر دودابی نژاد» در تشریح جایگاه تجدیدپذیرها در دولت چهاردهم، بفرمایید که تأکیدات ارکان تصمیم‌گیر برای حمایت و توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر در مقایسه با سال‌های گذشته چه تغییراتی داشته است؟

در ۲۰ ماه اخیر، تأکید ارکان تصمیم‌گیر برای حمایت و توسعه انرژی تجدیدپذیرها بیش از پیش افزایشی شده و هدفگذاری توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر برای برنامه ۵ ساله هفتم پیشرفت نسبت به هدف مندرج در برنامه مذکور تقریباً ۲.۵ برابر شد که در این خصوص شاهد حمایت همه‌جانبه دولت از توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر در کشور بودیم. همچنین کاهش هزینه‌های تولید انرژی تجدیدپذیر در یک دهه اخیر و به‌خصوص طی دو سال گذشته، سبب شده است تا سرمایه‌گذاری در این حوزه رقابتی شود.

در این راستا برنامه توسعه‌ای ۳۰ هزار مگاواتی نیروگاه‌های تجدیدپذیر از سوی دولت ابلاغ شد و دولت مصوبات مختلف از جمله آیین‌نامه رفع موانع احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر را در آذرماه سال ۱۴۰۳ ابلاغ کرد تا زمینه ساز جذب سرمایه‌گذاران در این بخش شود.

همچنین مصوباتی برای تسهیل تأمین مالی و واگذاری زمین و اخذ مجوز محیط زیستی ساخت نیروگاه‌ها در نظر گرفته شد و در ادامه شخص رئیس‌جمهور، وزیر نیرو و سایر اعضای مرتبط دولت نیز به‌صورت پیوسته در حال پایش در این حوزه هستند. ظرفیت تجدیدپذیرها از ابتدای دهه ۷۰ تا پایان شهریور ماه ۱۴۰۳ به حدود ۱۲۵۰ مگاوات رسید، این در حالی است که با حمایت همه ارکان تصمیم‌گیر نظام، این میزان تا اواسط مهر ماه ۱۴۰۵، به بیش از ۶۱۵۰ مگاوات رسیده است.

گرچه تا تحقق هدفگذاری برنامه هفتم توسعه فاصله داریم، اما در مدت کوتاه و با